

ט' באב, מגילת איכה (23)

תשעה באב

הוא היום שבו אנו מתאבלים על חורבן בית המקדש הראשון והשני, אך חז"ל לימדו אותנו שהחורבן לא היה רק אירוע היסטורי אלא גם תוצאה של מצב רוחני. על בית המקדש השני נאמר שנחרב בגלל שנאת חנם. מעניין לראות שהמקדש נקרא "בית". כשאדם בונה בית, הוא אינו מסתפק באבנים וקירות; הוא יוצר מקום של חיבור, אהבה ומשפחה. כך גם בית המקדש היה המקום שבו עם ישראל התאחד סביב עבודת ה'. כאשר האחדות נפגמה, גם ה"בית" לא יכול היה לעמוד. חז"ל אומרים: "כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו, כאילו נחרב בימיו." אין הכוונה שאנו אשמים בחורבן המקדש, אלא שעלינו לשאול את עצמנו מה עוד חסר כדי להביא את הגאולה. האם אנו מרבים בכבוד לזולת? האם אנו שופטים אחרים לכף זכות? האם אנו מחפשים את המאחד ולא את המפריד? עם זאת, תשעה באב אינו יום של ייאוש. דווקא בשיא החורבן נזרעים זרעי הגאולה. במדרש נאמר שביום שבו חרב המקדש נולד המשיח. המסר הוא שגם מתוך הכאב והקושי יכולה לצמוח ישועה גדולה.

המלקט

עבודה אבילות הנוגעת ליחידים בתוך הכלל

האבילות של כלל ישראל על חורבן בית המקדש, כתובה בתורה. בחז"ל איתא שהקב"ה בוכה "במסתרים תבכה נפשי" (חגיגה ה ע"ב), ולפי"ז מתבאר שכשם שהתורה עומדת לעד ואינה בטלה לעולם, כך האבילות הכתובה בה אינה בטלה. ולכאורה אנו מורגלים להבין שכל חורבן ביהמ"ק והאבילות עליו הם ענין עובר, ולעתיד לבוא ימלא שחוק פיננו. משמעות השחוק היא בהתהפכות המצב מרע לטוב, כשמתברר שהכל היה לטובה מתעורר רגש של צחוק. בסדר הקינות ובמגילת איכה אנו מסיימים בנחמה "שמחנו כמות עניתנו", וכל ענין הגלות היא בר חלוף. וא"כ צ"ב; אמנם בני אדם ואפילו גדולים וצדיקים, שייך בהם בכיה על המצב ההווה, אבל הקדוש ברוך הוא היודע מראשית עד אחרית והמביט עד סוף כל הדורות והוא הרואה את קץ המשיח, על מה יש לו לבכות? בודאי שיש בזה דברים עמוקים ונעמוד עתה על פשטות הדברים. ביאור הדברים הוא שיש הבדל בין הציבור ובין היחיד. כלל ישראל מובטח בגאולה העתידה. עם ישראל כעם עתיד לשמוח "בשוב ה' את שיבת ציון", ועוד יתברר למפרע שכל הצרות היו לטוב לנו כל הימים "ואז ימלא שחוק פיננו". אבל היחיד! היחיד הוא בסכנה נוראה, וע"ז יש לו להקב"ה לבכות. חז"ל המשילו את הדבר לבגד שיש בו לכלוך, ויכו את הבגד וינערו אותו בחזקה, וכל

הנתלה עליו יפול ממנו. הפחד הנורא שצריך לאחוז בכל יחיד האם הוא אוהז היטב ושייך לכלל ישראל. או שמא ח"ו אין אחיזתו חזקה, וכשינערו את כלל ישראל הוא יפול.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "גלות ונחמה"

החטא גורם לצורך בתעניות

הגמרא במסכת גיטין (נו.) מספרת שר' צדוק היה מתענה ארבעים שנה, כדי שלא תחרב ירושלים. כתב על זה רבי פנחס מילר זצ"ל אב"ד צפת, בשם אביו זצ"ל, שלפי זה אפשר לפרש את מה שכתוב בתורה בפרשת בחקתי: "ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם". לכאורה, אין מובן הקשר בין שני חלקי הפסוק. מה הקשר בין אכילה לשבע, לבין ישיבה לבטח? אבל לפי זה יתפרש הכתוב כך: "אם בחקתי תלכו" ותהיו עמלים בתורה, "ואת מצותי תשמרו", אז "ואכלתם לחמכם לשבע", ולא תצטרכו לשבת בתענית כרבי צדוק, שלא תחרב הארץ אלא: "וישבתם לבטח בארצכם" ספר "ומחוק האור, בין המצרים"

משיח נולד בתשעה באב

חז"ל אומרים שמשיח נולד בתשעה באב. לכאורה זה דבר פלא, דווקא ביום שמסמל את השבר הגדול ביותר בעם ישראל, נולד הגואל? הרעיון הוא יסוד עמוק באמונה: אצל עם ישראל, החורבן איננו סוף, הוא התחלה של בניין חדש. ברגע שבו נדמה שהכול נפל, כבר נזרע הזרע של התיקון. הקב"ה מלמד אותנו שגם בתוך החושך הכי גדול, כבר מסתתר האור של הגאולה. יהודי לא מסתכל על משבר כסוף הדרך, אלא כמקום שממנו מתחיל עתיד חדש.

המלקט

מגילת איכה

בני ציון היקרים המסולאים בפז איכה נחשבו לנבלי חרש מעשה ידי יוצר (ד, ב) רבותינו מציינים את מעלתם של תלמידי החכמים כ"קיתון של זהב", באומרים: למה תלמיד חכם דומה לפני עם הארץ כקיתון של זהב, סיפר עמו דומה לכלי כסף, נהנה ממנו דומה לכלי חרס וכו' (סנהדרין נב:). היינו שבקרבה יתירה לעמי הארצות, מאבדים תלמידי החכמים את מעלתם בעיניהם. על כך מקונן הנביא: "בני ציון היקרים המסולאים בפז", אנשי הסגולה שנמשלו לזהב ופז, בהיותם מרבים סעודתם בכל מקום בראש כל חוצות עם עמי הארץ, עד שגרמו גלות להם ולבניהם כמאמרם ז"ל: כל תלמיד חכם המרבה סעודתו בכל מקום לסוף מחריב את ביתו וכו' (פסחים מט.). הרי שסיבת הגלות היא בריבוי סעודה "בכל מקום", גם עם

עמי הארצות. לכן הגם שבתחילה היו נמשלים לזהב ופז, הרי שבעקבות "תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות", ירדו ממעלתם וייחשבו לנבלי חרש, אותם השלמים במעלתם הנקראים "מעשה ידי יוצר", כי הכל נברא ביד אחת זולת הצדיקים והשלמים שנבראו ב"שתי ידיים", ירדו והדרדרו לדיוטא תחתונה שכזו.

רב רובין זצ"ל "בספרו טללי אורות איכה" בשם כלי יקר עה"ת

ויצת אש בציון (ד, יא)

דרשו חז"ל (עפ"י איכ"ר): כתיב (תהלים עט): "מזמור לאסף אלקים באו גוים בנחלתך", לא הוה קרא צריך למימר אלא: בכי לאסף, נהי לאסף, קינה לאסף, ומה אומר מזמור לאסף? אלא משל למלך שעשה בית חופה לבנו וסיידה וכיירה וציירה ויצא בנו לתרבות רעה, מיד עלה המלך לחופה וקרע את הוילאות ושיבר את הקנים, ונטל פדגוג שלו איבוב של קנים והיה מזמר. אמרו לו: המלך הפך חופתו של בנו ואת יושב ומזמר? אמר להם: מזמר אני שהפך חופתו של בנו ולא שפך חמתו על בנו. כך אמרו לאסף: הקב"ה החרב היכל ומקדש ואתה יושב ומזמר? אמר להם: מזמר אני ששפך הקבי"ה חמתו על העצים ועל האבנים ולא שפך חמתו על ישראל. הה"ד "ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה".

רב רובין זצ"ל "בספרו טללי אורות איכה

שישי ושמחי בת אדום (ד, כא)

כתב רבי יוחנן לוריא, מגדולי חכמי אשכנז וז"ל: כן אנחנו בראותינו שכל פורענות שניבאו הנביאים נתקיימו בנו, מובטחים אנחנו גם כן שהנחמות יתקיימו בנו. ובפרט בדור הזה ישמח ויתחזק באמונת שמים, שראו עינינו בקיום נבואה מה שלא ראו אבותינו, שנחרב קושטנטינא בימינו. וכבר תרגם אונקלוס ברוח הקודש "שישי ושמחי בת אדום", אחרי שנחרב קושטנטינא יתקרב הגאולה, כמו שנאמר "תם עוונך בת ציון" (בתרגום אונקלוס שלפנינו אינם). וכן מה שנאמר (תהילים קח): "מי יובלני עיר מבצר מי נחני עד אדום", מצאתי תרגום בכתובים אחד בק"ק היילפרין: מאן דדברני קרתא רבתא דקושטנטינא ידברני קרתא רבתא רומי, והמבין יבין. רב רובין זצ"ל "בספרו טללי אורות איכה

השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם כי אם מאס מאסתנו (ה. כא. כב)

דהנה יש אדם שמגרש את אשתו על שמצא בה ערות דבר, ויש שמגרש את אשתו על שלא מצאה חן בעיניו, והחילוק שביניהם כשמגרשה מחמת שמצא ערות דבר, אזי אסור להחזירה וליקח אותה, וכשמגרשה מחמת כי לא תמצא חן בעיניו אז מותר להחזירה וליקח אותה. וזהו פירוש הפסוק: "השיבנו ה' אליך ונשובה", ואל תאמר שגירשת אותנו מחמת שמצאת בנו ערות דבר, כי אזי לא יכול לשוב וליקח אותנו, זה אינו, "כי אם מאוס מאסתנו". הגירושין היו רק מחמת: "כי לא תמצא חן בעיניו" ומותר לחזור וליקח אותנו

ספר "ברכת חיים מועד" בשם קדושת לוי

הלכה: כיבוס ולבישת בגד מכובס

אסרו חז"ל לבישת בגדים מכובסים בשבוע שחל בו ט' באב משום שבלבישתם יש שמחה ועונג שנקיים הם, אך בכל זאת יש עצה ללובשם ללא כל חשש ע"י שילבש את הבגד (גרביים, לבנים, גופיות, מכנסיים חולצות וכו'), כשעה קודם שבוע שחל בו ט' באב, כל פעם בגד אחר, שאז הבגד אינו נחשב לבגד מכובס ומותר ללובשו אף בשבוע שחל בו ט' באב. אסור לכבס אפילו בגדי ילדים קטנים בשבוע שחל בו ט' באב. אסור להציע את המיטות בשבוע שחל בו ט' באב.

ע"פ שו"ע

פתגם: האמונה איננה תשובה לכל השאלות, היא הכוח להמשיך גם עם השאלות. פתגם חסידי

חקירה: כלי המקדש (המנורה, השולחן, הכיור, המזבח ושאר הכלים)

מצוות עשייתם היא מדין מצוות בניית המקדש, או שעשיית כל אחד מהכלים היא מדין המצווה שנעשית בו. עשיית המנורה היא מדין מצוות הדלקת הנרות, עשיית השולחן מדין מצוות עריכת לחם הפנים, ועשיית הכיור מדין מצוות רחיצת ידיים ורגליים. (חינוך צה בתחילתו, ספר המצוות לרמב"ם עשה כה: מדין בניית המקדש, מנחת חינוך צה-א [ח]: מדין המצוות הנעשות בהם).

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: שמחת חיים

פעם שאלו את רבי זושא, איך אתה תמיד שמח, למרות שאין לך הרבה? ענה רבי זושא: כשאני קם בבוקר ואני נושם, רואה, הולך ומסוגל לומר תודה, כבר קיבלתי יותר ממה שמגיע לי לבקש. ומאז היו אומרים תלמידיו: השמחה לא באה ממה שיש לאדם, אלא מהיכולת שלו לראות את הטוב שיש לו.

סיפור חסידי

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה: בנימין בן אסתר, יוסף דוד בן ליאל, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרדס, הדסה אסתר בת רחל בחלאל קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירר, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אוזיה. שלום בית: גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג. זיווג הגון: שרה זסון אנדרה בת דומיניק רינה, יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה. הצלחה רבה בכל: נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזיל לאוני. לעילוי נשמת: אלגרין שמחה בת אמילי, רינה בת רחל קלוד שלמה בן ז'רמן רבקה, ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן משה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסתייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל אדסה בת גבי זוגנה, אברהם בן אסתר, ראובן בן איזא, יהודה יוסף בן רחל.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr